

Od momentu pojawienia się w tradycji prawa na Zachodzie idei dualizmu dwóch porządków (*sacrum* i *profanum*) idea ta była i nadal jest źródłem intensywnej debaty intelektualnej. Stając się z czasem jedną z charakterystycznych cech wspomnianej tradycji prawnej, nieustannie pobudza ona do poszukiwania najwłaściwszych rozwiązań ustrojowych w zakresie kształtu relacji między autonomicznymi władzami Państwa i Kościoła. Każde z państw współtworzących współczesną Europę ma w tej kwestii własne, wielowiekowe doświadczenie, a systemy relacji Państwo–Kościół w każdym z nich wynikają z konkretnych, historycznych i aktualnych uwarunkowań.

Monografia, którą oddajemy do rąk Czytelnika, to próba analizy zagadnienia z perspektywy rozwiązań ustrojowych zastosowanych w obowiązującym prawie polskim i hiszpańskim. To, co zachęciło organizatorów projektu do podjęcia się tak skonstruowanej analizy, to m.in. pytanie: dlaczego dwa kraje, o wyraźnie odmiennej tradycji w zakresie relacji Państwo–Kościół, w trakcie transformacji ustrojowej w drugiej połowie XX w. zdecydowały się na przyjęcie tego samego modelu relacyjnego, tzw. separacji skoordynowanej? W Hiszpanii, gdzie wspomniana transformacja dokonała się chronologicznie wcześniej, kierunek przemian biegł od państwa wyznaniowego w kierunku wspomnianego kształtu separacji. W Polsce punktem wyjścia dla transformacji w kierunku tego samego modelu relacji Państwo–Kościół były rozwiązania ustrojowe Polski Ludowej.

Wspomniany system wzajemnej niezależności Państwa i Kościoła to tzw. model niemiecki, oparty na rozwiązaniach ustrojowych konstytucji Republiki Weimarskiej z 11 sierpnia 1919 r. Rozwiązania te zostały zachowane w obowiązującej obecnie ustawie zasadniczej Republiki Federalnej Niemiec z 23 maja 1949 r. (art. 140), stając się nie tylko dla Polski i Hiszpanii, ale także dla innych państw europejskich pewnego rodzaju pierwowzorem dla wprowadzania w życie zasady rozdziału.

Katedra Prawa Wyznaniowego
i Komparatystyki Prawniczej
UKSW w Warszawie

Wydawnictwo Naukowe
UKSW

RELACJE PAŃSTWO-KOŚCIÓŁ W EUROPIE

RELACJE PAŃSTWO-KOŚCIÓŁ W EUROPIE

STUDIUM PRAWA
OBOWIĄZUJĄCEGO
W POLSCE I W HISZPANII